

פניני הפרשה

אמור

עלון מס'

985

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

השפעה סגולית

אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו – יש כאן לכאורה כפילות לשון: "אמור וגו' ואמרת"? מבאר רש"י שזה בא ללמדנו להזהיר את הגדולים על מהרתם של הקטנים. ולכן נאמר כאן לשון אמירה שהיא לשון רכה, כפי כוחם והבנתם של הקטנים.

ויש להבין, הרי קטנים עד הגיעם לגיל מצוות אינם חייבים במצוות כי לא הגיעו לכלל דעת, ואם כך בכלל המצוות קל וחומר בדיני טומאה וטהרה שהם דברים נשגבים (מדרגת "דעת" נאמרה על סדר טהרות), ואיך אפשר להנכם ולהזהירם על כך?

ובכן, ידוע המנהג להתחיל לימוד התינוקות בספר ויקרא. והנה אם היה עלינו להחליט במה לפתוח את הלימוד עם הקטנים, מתאים יותר היה ללמדם דברים שיותר קל להם להתחבר אליהם מאשר קרבנות. בכל זאת, המנהג להתחיל ללמד לתינוקות שלא טעמו טעם הטא בענייני קרבנות וטהרות, ובאופן סגולי הדבר ישפיע על נפשם הרכה, בבחינת "יבואו טהורים ויעסקו בטהרה". וכן הדבר באמירה של הכהנים לבניהם. עצם הדיבורים של הכהנים לבניהם ישפיעו על מהרתם באופן סגולי. ויש מבארים, "להזהיר גדולים על הקטנים" – אינו מלשון "אזהרה" אלא מלשון "זוהר", כמו "מזהירים כוזהר הרקיע" – שצריך להאיר ולהזהיר פניו לבניו ולהנכם באהבה, וכך הדברים יחלחלו בלבם.

מסופר על תלמיד חכם שבא ליטול עצה מהגר"י קנייבסקי זצ"ל בענין בנו הקטן שעושה מעשי שובבות ועוד מעשים אשר לא יעשו, וכל מאמציו להנכו עלו בתוהו. יעץ לו הסטייפלר שכשהילד משחק בבית, יישב לידו וילמד ספר מוסר במשך עשר דקות, ובוה יטהר ויקדש עצמו ואת המקום, והילד, גם אם לא יבין, יושפע וישפר דרכיו. עשה כן ובתוך זמן לא רב ראה שינוי גדול בהתנהגות הבן.

לא תהו בְּרָאָה	עצה טובה
החרקים משמשים מאכל לזוחלים, ציפורים ויונקים קטנים. בלעדי החרקים, היו אלפי מינים גדולים נכחדים ברעב. החרקים חיים בהרמוניה עם צמחים ועצים, מאבקים פרחים, ומאפשרים לצומח להתרבות ולהתפשט בעולם. בלעדי החרקים, לא היו צמחים ועצים מתרבים ומתפשטים בכל רחבי העולם. כמו כן, החרקים אוכלים ריקבון ושאריות של נבלות, ובכך מונעים התפשטות של מחלות מסוכנות. היתושים גם "מדללים" אוכלוסיות גדולות של בעלי חיים ע"י העברת מחלות, ובכך מאפשרים את מעגל החיים של הטבע.	כדי לשפר את מצב הרוח, חָשַׁב על ההנאות המצפות לך בעתיד. כאשר אתה מצפה למשהו נפלא, יש יותר סיכוי שכשתפגוש בו, תחשוב שהוא נפלא, וההנאה שתפיק ממנו תהיה הרבה יותר חזקה, מעוררת ומרגשת. בכתה יושבים ארבעים ילדים עייפים ורדומים. המורה מסיים את השיעור ומודיע להם על טיול שנתי בשבוע הבא. כולם קופצים מהכסאות, מי עייף בכלל... ממה הם שמחים? מה השתנה במצב שלהם? הידיעה שבעוד שבוע הם ייהנו מטיול! השמחה הזאת תלווה אותם במשך כל השבוע, הם ירוצו בשמחה לקנות אוכל לטיול (מתי הם הלכו בפעם האחרונה לקניות בשמחה?), יתרוצצו להשיג את כל הציוד הנדרש, יקומו בארבע בבוקר... והכל בשמחה – איזה כיף יהיה! (הרב נח וינברג זצ"ל).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"צותה לנו התורה על ספירת העומר, יום יום חמשים יום, כנגד ימי שנותיו של אדם שבעים שנה אחרי שעברו מהם עשרים שנה מיום שנעשה בר עונשין, שאז עליו לדאוג על כל ימיו יום יום שלא ילך לאבדון ח"ו. ("מגיד חדשות" ח"ט עמ' ע"א).

ובת כהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל (כב. יב) – פירש הרב אור החיים הקדוש וז"ל: ואומרו ובת כהן, מדבר הכתוב בנשמה שנפגמה ונטמאה במעשיה שתפסיד הנאת הקודש, והוא אומרו ובת כהן שהיא הנשמה, כי תהיה לאיש זר שהוא ס"מ שהמדה מטעמותיו ותזונה אחריו, הוא בתרומת הקדשים לא תאכל, דקדק לומר בתרומת לומר שאפילו וכו' תרי מומאה וכו'. ודקדק לומר הוא לשלול אחרת הבא משפטה בסמוך דכתיב ובת, וזה הוא עינוי הנפש כשיחסר מזונה היא נשפלת ונחשך אורה וירד הדרה רח"ל. עכ"ל הקדוש. ולפי זה נראה לעניות דעתי לבאר הטעם כאן שכתוב הוא בוי"ו, כיון שהיא פגמה באות יו"ד, ווי"ו הוא בחינת זכר שהלכה אחריו ונפגמה. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

ושמרתם מצוותי ועשיתם אותם אני ה' (כב. לא) – הנה כלשון הזה כתבה לנו התורה "ושמרתם את המצוות" (שמות יב, יז), ופירש שם רש"י: שלא יבואו לידי חמוץ. וזהו חיוזק גדול שיש לנו לשמור כל מצוות ה' לבל נחמיץ אחת מהם, ויהיו כולם אצלנו, אחת מהם לא נעדרה. (מכת"י הגאון רבי יצחק חן זצ"ל).

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כב. לב) – ונקדשתי בתוך בניי ר"ת בגימטריא 10, לרמוז שאין הקב"ה משרה שכנתו אלא בעשרה. (חן בשפתותיך, כת"י).

נקודת חן / עובדיה חן

כוחו של סיפור

ספריו "מגדולי ישראל". כמובן שהם לא השקיעו בזה את ראשם ורובם, אך לכל זמן ועת.

על מעלת סיפורי צדיקים, כתב רבנו בחיי בפירושו על התורה (הקדמת פרשת וישלח) וז"ל: "יתחייב האדם לחקור הצדיקים ולספר בשבח מעלתם, והגיד לך כי ערך החקירה הזאת בחקר כבודם הוא טוב מאכילת הדבש וכו'. וכן אמר דוד ע"ה (תהלים ט"ו) "ואת יראי ה' יכבד". הזהיר לחקור כבוד הצדיק ולספר בכבוד יראי ה' ולכבד אותם, והמדה הזאת שם אותה בכלל מדות החסידים העולים במעלות העליונות השוכנים בהר קדשו" וכו'.

הגאון המופלא רב רבנן רבי עזרא עטייה זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף לעתים קרובות היה קורא לפניו את תלמידו הגאון הצדיק רבי יוסף עדס זצ"ל, ומספר לו בארוכה על גדולי רבותינו הספרדים.

אחר שהיה מסיים, היה מבהיר לו: "בני! אל יטעה לך לחשוב כי סיפורים אלו הם ביטול תורה ח"ו, אלא תורה היא, וגדול שימושה יותר מלימודה!".

לא נאמנו דבריהם של אלו האומרים כי אין כל תועלת בפרסום סיפורים על נפלאות וישועות שחוללו צדיקים, שכן סיפורים אלו מחזקים את האמונה בה' ובכח הצדיקים. וכן מצינו בגמרא סיפורי נסים על תנאים ואמוראים (כך העיר מרן רה"י שליט"א על אלו שנמנעו להוציא ספר עם סיפורי נפלאותיו של המקובל הצדיק רבי משה חדאד בורתא זצ"ל. וראה להרב מנחת כהן בראשית א, ה).

כוחו של הסיפור כה גדול, עד שלילה אחד בשנה יש מצוה מהתורה לספר. ומצוה זו מוטלת על כולם: "אפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים". כדי להעביר את המסר לדורות הבאים, התורה מורה לנו להשתמש בכוח של "סיפור": "למען תספר באזני בנך".

מסתבר שהסיפור הוא הכלי היעיל ביותר להגיע בצורה ישירה ללבו של כל אדם. במקום שדלתי הלב נעולות, סיפור טוב מתגנב ועושה את העבודה. לסיפור כח השפעה גדול בפרט על ילדים. במהלך הסיפור הילד מזדהה עמוקות עם גיבורי הסיפור עד כדי חיקוי ממשי אחר מעשיהם. לכן יש לעודד את הילדים לקרוא סיפורים חינוכיים.

את הסיפור כאמצעי שכנוע והשפעה, אנו פוגשים בתורה אצל יהודה, שבעקבות הסיפור המרגש והמשכנע שלו, יוסף אינו יכול להתאפק, פורץ בבכי, ומתוודע אל אחיו. למעשה, יוסף היה מודע כמובן לכל הקורות אותם, והסיבה שהציג בפניו יהודה את כל השתלשלות, היא מתוך תקוה שעל ידי הצגת הדברים כסיפור, יגעו הדברים אל לבו, שחזקתו של סיפור שהשפעתו אינה שבה ריקם.

גדולי עולם בדורנו ובדורות שלפנינו כתבו וכותבים סיפורי צדיקים, ומי לנו גדול ממרן הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל שכתב בטוב טעם ודעת סיפורים בהגדת "חזון עובדיה" ובספר "ענף עץ אבות" ועוד. וכן יבדל לחים טובים מרן ראש הישיבה שליט"א בסדרת

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

מבחן האמונה

האב נדהם. "אינך שותה מייני? ומה אתה עושה בכל שבת?"

"בכל שבת, יוצא אני ידי חובה בקידוש שלך, ואיני טועם מן היין. אבל היום חובה על כל אחד לשתות ארבע כוסות..." השיב הנער.

"בני, בני שלי, אינו שותה מייני! וכי כך ההלכה?" פנה האב אל הרב.

"כן, כך ההלכה. השבת היא הכרזת אמונתנו, והמחללה מפקיע עצמו מכלל המאמינים!" ענה הרב בנועם.

"אבל אני מאמין, מאמין בכל מאודי!" הצטדק האב, "הנה, הולך אני לבית הכנסת, מקדש וסועד סעודות שבת וחג! ובענין המספרה, מה אעשה, זו פרנסתי, הקונים ממלאים את החנות, מבקשים להסתפר!"

"הוא אשר אמרתי", השיב הרב כחן, "כשלת במבחן האמונה! לו היית משיב אל לבך שהבורא ברא את עולמו ומנהיגו, היית מבין שלא יטול ממך את פרנסתך אם תשמור את השבת כציווי!"

נרעד האב והבין עד היכן הדברים מגיעים.

"מאמין אני", קרא, "ומקבל על עצמי לשמור שבת כהלכתה! ואם ייני יין נסך הוא, בגלל חילולה של השבת עד כה – יארח הרב גם את משפחתי על שלחנו!"

הסכים הרב בחפץ לב, והסדר נחוג ברוב שמחה וחדוה.

העלם המשיך להתעלות, והיה לאחד מגדולי דורו. בהיותו כבן שלושים התמנה כדיין, וכעבור שלושים ושלוש שנים היה לרבה הראשי של תוניסיה! יום הילולתו יחול השבוע – י באייר.

מתפללי בית הכנסת הגדול בתונס סיימו את תפלת ערבית של ליל חג הפסח, ופנו לערוך את הסדר בבתייהם. והנה בשערי בית הכנסת הופיע העלם דוד בן בארון מקהלת הפורטוגזים בעיר, ופילס לו דרך אל הרב הנערץ, הגאון רבי שלמה דאנה זצ"ל, בעל "שלמי תודה".

פני הרב נהרו בראותו את תלמידו החביב. "כן בני, מה פריך?" שאל. "באתי לבקש להיות אורחו לסדר", ענה התלמיד...

נתן בו הרב את עיניו הטובות ושאל: "ואביך, דוד, האם הנו יודע?" אדמו פניו של הנער, והוא השפיל את עיניו.

"ניחא בני, בוא. כל דצריך ייתי ויפסח!" הפטיר הרב.

הלכו לביתו של הרב ומצאו את השולחן ערוך ומוכן להסבה. סידר הרב את הקערה על פי רזי הקבלה והחל בעריכת הסדר הקדוש.

לפתע נפתחה הדלת. בפתח עמד אבי הנער, ועיניו גחלים לוחסות.

"כאן אתה!" קרא לעבר העלם הנפחד, "שיערתי שהלכת אל הרב להתברך בברכת החג, אך לא עלה על דעתי, שהחלטת להסב כאן לסדר! בוא מיד! קום, ממתינים לך בבית!"

פני הנער חוורו, והוא הביט ברב כמבקש ישועה. הביט בו הרב בעיניו הטובות, העביר מבטו לאב, ושתק.

"בוא", שב האב ואמר בנחת, "אמא מחכה!". "לא אוכל, אבא", רעד קולו של הבן. "לא תוכל? מדוע?" שאל האב. "משום שאינך סוגר את המספרה שלך בערבי שבתות מבעוד מועד, וממשיך בעבודתך חרף כניסת השבת. והמחלל שבת, אבא, יינו אסור בשתייה..." ענה הבן בעינים מושפלות.

☺ זה לא חוק! ☺

שאלו פעם לחכם: "איך אומר הפתגם 'לשקר אין רגלים', והלא לשיין כן יש רגל?"
ויען ויאמר: "כל שקר כדו שיתקבל צריך קצת אמת בתחילתו..."

☺ חוק חוק אבא... ☺

מבלי לפתוח בדבר אמת, קשה ליצר לשכנע בפיתוייו את האדם לשמוע לו ולהיכשל בחטא. לכן פעמים רבות בתחילה הוא מושך את האדם בדברים הגיונים ואמיתיים.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: ישנם פלאפונים שבמקום צלצול אפשר להשמיע מנגינה של שיר, או שבזמן ההמתנה למענה אפשר להשמיע כל מיני שירים. האם בימי בין המצרים ובימי ספירת העומר יש חיוב לכוון הטלפון על צלצול רגיל, וכן אם מתקשרים ושומעים מוזיקה בשעת ההמתנה, האם יש חיוב להרחיק השפופרת? תשובה: אם אינו מתכוין להנאה, אין חיוב להרחיק השפופרת. אבל לכתחילה יש לכוון הטלפון על צלצול רגיל בימי בין המצרים.

שאלה: אני רגיל לקרוא את ה"לשם יחוד" הארוך, והעירוני שבכך אני מפסיד ברכת הספירה עם הציבור. השאלה האם להמשיך, או שמא לקרוא את הנוסח הקצר? תשובה: תתחיל מיד אחרי העמידה, ואל תחכה ליהי שם שאומר הש"צ.

שאלה: אדם שספר ספירת העומר ביחיד, האם יש ענין שיחזור לספור בציבור (בלי ברכה)? תשובה: אין ענין לחזור ולספור, כי כבר יצא ידי חובת ספירה, ואמרו חז"ל וספרתם לכם – שתהיה ספירה לכל אחד ואחד (ולא הדגישו "בציבור").

שאלה: האם בימי העומר מותר לספר אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות? תשובה: מותר, משום דלא קאי בתרי עברי דנהרא. ומשום מסייע ליכא, כיון שהאיסור מצד מנהג, ויש קהלות שלא נהגו בו כמ"ש בשו"ת הרדב"ז (ח"ב סי' תרפ"ז). וכן התימנים לא נהגו בזה.

שאלה: אדם שמתוקף עבודתו במקום חילוני מוכרח לגלח זקנו, האם רשאי לגלח בעומר? תשובה: לא. ויש מתירין בשעת הדחק כל ערב שבת.

שאלה: מקובל בין עורכי הדין שכאשר מגיע לקוח שאין פנאי לטפל בו, מפנים אותו לקולגה, ובתום הטיפול, הקולגה מעביר לעו"ד המתווך שלישי משכר הטרחה שקיבל מהלקוח שהפנה אליו. סביר להניח כי עורכי דין מסוימים מעלים בשליש או פחות את תעריפיהם על מנת שלא יספגו בעצמם את דמי התיווך. אני עו"ד (העובד באופן המותר ע"פ ההלכה), ושאלתי האם אני מחויב ליידע את הלקוח שאני מפנה כי אני אקבל שלישי משכר הטרחה אותו הוא משלם לעורך הדין אליו הפנית? או שמא ניתן לומר כי מוצעת לו הצעת שכר טרחה והוא רשאי לסרב לה, ולכן אינני גוזל אותו. עוד אציין כי שוק התעריפים פרוץ ורוב הלקוחות אינם יודעים סדרי גודל של עלויות ולכן לא ירגישו כלל אם עורך הדין יעלה את המחיר בשליש. עוד אציין כי סביר להניח כי אם אומר ללקוח כי אני מקבל שלישי מעורך הדין אליו מפנה, הסיכוי שהוא יפנה אליו הוא אפסי?

תשובה: אם זה מקובל אצל רוב עורכי הדין לשלם למתווך שכר טרחה על חשבון הלקוח, מותר לעשות כן. אבל כדאי לקבל רק חצי שכר טרחה ממה שלוקחים אחרים ולסיים את המשפט בהקדם שלא יהיה חשש גזל כלל.

שאלה: כשיש באותה מלה שני טעמים – דרגא ופסק, האם נכון להתעלם מהדרגא ולהטעים רק את הפסק? תשובה: עושים שניהם (תשמע בקלטות של הישיבה). הדרגא באה להורות מקום הפסק. והנגינה מורכבת משניהם.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל